

● TRADICIONALNO NOVOLETNO SREČANJE POSLOVODNIH ORGANOV IN PREDSTAVNIKOV OBČINSKIH ORGANOV

Miro Sotlar:

Da bi našli čimveč idej, bili zdravi in srečni!

Zadnji tork v starem 1987 letu so se v veliki dvorani Kulturnega doma Španski borci srečali poslovodni organi, predstavniki izvršnega sveta in občinske skupščine ter predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij. Srečanje je bilo tradicionalno in brez dnevnega reda, priložnost za srečanje in za skupen neformalen pogled v prihajajoče novo leto 1988. »Naša občina je ena od redkih v Sloveniji, ki goji to obliko medsebojnega sodelovanja,« sem slišal od udeležencev že pri vходу, ko sta Ivo Samec, predsednik skupščine in Miro Sotlar, predsednik izvršnega sveta segala v roke prihajajočim direktorjem in drugim predstavnikom iz gospodarstva in negospodarstva.

Uvodni in edini nagovor je imel sklicatelj srečanja, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine, Miro Sotlar.

Bil je kratek, jedrat in veder. Kljub črnim oblakom naše stvarnosti je izvenel spodbujajoče in pristrčno. Ni strašil ali grozil, nasprotno, z vsakim stavkom in besedo je kazal luč v smislu stare modrosti, da je za vsak problem moč najti rešitev.

Z veliko spodbude je s temeljnimi pokazalci orisal naš gospodarski položaj ob devetmesečni oceni, pričakovanji do konca leta in seveda tudi pričakovanji za leto 1988. Povedal je, da bomo leto 1987 zaključili z rastjo družbenega dohodka pod resolucijskimi osnovami, da bomo sicer zelo blizu načrtovanemu, še zlasti konvertibilnemu izvozu, da pa bo finančna prednost 16. točk, ki smo jo imeli nad ljubljanskim in republiškim povprečjem, do konca leta skopnela. Saj je pričakovati, da bodo najnovejši ukrepi ZIS na področju tečaja dinarja, tekoče porabe in delitve politike, ki bodo sicer odločujoče krojili pogoje gospodarjenja v letu 1988, že vplivali tudi na poslovne rezultate 1987. leta.

Povedal je tudi, da imamo v občini nekaj kršiteljev družbenega dogovora o izplačevanju osebnih dohodkov, kar pa je treba na vsak način odpraviti in do konca leta stvari poravnati. Prav tako je poslovodne organe pozval, da znotraj delovnih organizacij medsebojno dobro sodelujejo, da bi leto 1987 zaključili brez izgub. Dotaknil se je tudi področja planiranja in dejal, da razume težavnost razmer planiranja, ko delovne organizacije dejansko niti za mesec ali dva ne poznajo pogojev gospodarjenja, pa vendar s pripravo letnih planskih dokumentov ni na kaj čakati. »Bolje slab plan, kot pa biti brez plana,« je poudaril predsednik izvršnega sveta. Zato je gospodarske načrte nujno izdelati do mere, ki se jih da. Ob tem se je navezal na pripravo občinske resolucije, ki so jo delegati v občinski skupščini sprejeli z vednostjo, da jo bodo ob polletju ponovno ocenili in uskladili.

Delati in živeti moramo tudi z antiinflacijskimi in intervencijskimi ukrepi. Ne čakati na zakonske rešitve in se zadovoljevati s kričjo. Nobene razmere niso primerne za mirovanje in tudi današnje in še zlasti današnje ne. V sleherni delovni organizaciji si moramo zgraditi lastno vizijo, poiskati možnosti tudi z večjim upoštevanjem gospodarskih zakonitosti in iz njih izluščiti čimveč.

Tudi malo je več kot nič. Seveda pa ne smemo vsega, kar ustvarimo, deliti na osebne dohodke in se le z njimi zadovoljevati. Treba je tudi v najbolj skromnih razmerah misliti na jutri, na razvoj, na delo in življenje. Treba je razvijati harmonijo vrednot in vlagati tudi v področja, ki smo jih doslej puščali ob strani in so naše rezerve. Kadrovska in finančna politika sta že dve področji, prav tako inovativnost in še jih je.

V prihodnjem letu je pričakovati ob upadanju akumulacijske sposobnosti, zmanjševanjem obsega proizvodnje in opuščanjem določenih proizvodov v gospodarstvu tudi dodatni problem, to so ekonomski in tehnološki viški delovne sile. Ob iskanju izhoda iz teh razmer moramo še bolj na široko odpreti vrata inovativni ustvarjalnosti in pri ljudeh izkoristiti sleherni atom njene energije.

Ob koncu se je predsednik izvršnega sveta dotaknil še področja celovite podobe delovne organizacije in njenih izdelkov. Poslovodnim organom je položil na srce, da v prihodnje bolj poskrbijo tudi za »imi« delovne organizacije, saj je tudi to pot za uveljavitev na tujem in domačem trgu.

S. G.

● OBVEZNOST ZA IZVOZNIKE

Črna koda

V razvitem svetu so že pred nekako desetimi leti pričeli z uvajanjem tako imenovanen BAR (črne) KODE, po sistemu EAN (European Article Numeration, tj. evropsko šifriranje artiklov). Od tedaj pa do konca lanskega leta se je v združenje EAN včlanilo okoli 75 tisoč organizacij. Po novejših podatkih mora biti številka že precej višja; samo v Jugoslaviji je zdaj »že« 181, od tega 164 proizvajalcev, ostalo so trgovci. In vendar Božidar Mitč, sekretar JANE (jugoslovanske podružnice EAN) ugotavlja, da je šele v letu 1988 pričakovati revolucionarne premike na tem področju.

Zakaj? Najprej zato, ker po novem v državi EGS sploh ne bo več mogoče izvažati nekodiranega blaga. (Doslje je bilo to, ob izgubi imidža in uveljavljeni nižji ceni, se mogoče.) Zaradi številnih prednosti kode, ki so v boljšem nadzoru nad blagom in hitrejšem pretoku le-tega v sodobni, računalniško podprti trgovini, bo čedalje več blagin novega tipa. Nenazadnje bo imel izvoznik »svoje« delo, če bi svoje

izdelke na domači trg pošiljal v klasični, na tujega pa v embalaži s črno kodo!

Kaj sploh je črna koda? Govoriti moramo pravzaprav o številu in simbolu EAN, ki sta edina splošno sprejeta standarda v svetu za pakiranje blaga za široko porabo. Palčice predstavljajo magnetni, računalniški zapis oziroma prevod, pripravljen za odčitek z laserskim čitalcem, spodaj izpi-

● KAKO ZBUDITI SINDIKAT DELAVCEV PRI OBRTRNIKI

Moščani najslabši v Ljubljani

V Medobčinskem skladu za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, Miklošičeva 26 (tel.: 312-533) imajo navado, da zaseda skupščina sklada dvakrat letno. Ta najvišji organ sestavlja 16 delegatov delavcev in 14 delegatov obrtnikov, ki zaposlujejo delavce. Kot je znano, pokriva ta sklad 14 občin ljubljanskega območja, kjer je pri obrtnikih zaposlenih nad 7500 delavcev in delavk. V občini Moste-Polje zaposlujejo obrtniki okrog 1000 delavcev in delavk.

Na jesenskem zasedanju, ki je bilo 12. decembra, so delegati, med katerimi je bil žal le Dušan Kravos (obrniki) obravnavali in sprejeli poročilo o delu sklada v prvih devetih mesecih letošnjega leta in smernice za plan dela v letu 1988. Pretehtali so tudi finančno poslovanje sklada.

Sklad organizira in financira za delavce v samostojnem osebnem delu vse oblike izobraževanja ob delu in iz dela, strokovne ekskurzije ter obisk kulturnih prirediteljev. Sodeluje tudi pri organizira-

nju in plačilu poučnih izletov in družbenopolitičnega izobraževanja, ki ga izvajajo OO ZS delavcev pri obrtnikih in obrtna združenja.

Od celotnega prihodka odvaja sklad 33 odstotkov na posebne račune na osnovi Družbenega dogovora o kadrovski politiki in štipendiranju, občinam, ki jih zajema sklad. Ko so delegati razpravljali o teh sredstvih, so bili mnogi, da je potrebno sproti prilagajati cenzus, ki omogoča pridobitev štipendije. Sedanji je tako ni-

zek, da štipendije ne more dobiti noben otrok delavcev pri obrtnikih, tudi če ima ta normalno plačo. Sredstva ležijo neizkoriščena kljub temu, da družine vse težje krijejo stroške šolanja.

Delegati so sprejeli tudi spremembe nekaterih članov samoupravnih aktov, ki določajo način povračila šolnine. V spremenjenem besedilu je sedaj navedeno, da delavec, ki se odloči za daljše šolanje, lahko praviloma dobi sredstva za plačilo šolnine že ob vpisu v šolo in sicer tako, da sklad nakaže denar neposredno šoli. To je pomembna sprememba pri financiranju šolanja delavcev pri obrtnikih ob delu in iz dela.

Delegati skupščine so sprejeli sklep o volitvi delegatov skupščine, njenih organov in odbora samoupravnih kontrole sklada za obdobje 1988-1992.

STANE JESENOVEC

Pozdrav graditeljem Litijsko-Poljanske ceste

Dan in noč je tekla bitka s časom, vremenom, zemljini. Tudi s samim seboj na Litijsko-Poljanski cesti v Ljubljani. Naši graditelji so jo v slabih osmih mesecih speljali od Potočnikove ulice do križišča s Kajuhovo ulico.

Čas, ki je merljiv skozi kubike izkapanega in vgrajenega materiala, se je ustavljal v petek, 27. novembra 1987, točno popoldne. Takrat je predsednik Krajevne skupnosti Nove Poljane Stane Novak, skupaj s predsednikom skupščine občine Ljubljana Moste Polje Ivom Samcem (na sliki) prerezal vrstico in po kilometer in pol dolgi cestni trasi je stekel promet.

Ko so naši nizko in visokogradniki letos spomlad prišli s pripravljanimi deli na vsej trasi, so vedeli, da je rok za dograditev kratek, zato so v delo zliili resnično vse svoje znanje in sposobnosti. Delo je z izjemo začetka, teklo po planu. Najprej so esetejevi visokogradniki skupaj s tesarji, železokrivci in strojniki pričeli z gradnjo nadvoza dolenske železniške proge, istočasno so Gradisovi gradbinci gradili most čez Gruberjev prekop, naši nizkoogradniki pa pripravljali izkope za cestno traso. Dela so potekala ob Potočnikovi ulici, ob črevarni, pa športnem parku Kodeljevo in na stari trasi Litijsko-Poljanske ceste. Rasli so objekti ob cesti (nadvoz, most, protihrupni in oporni zidovi) pravo podobo je dobivala cestna trasa. Pravo gradbinsko mravljišče je bilo čutiti na tem gradbišču še dan pred otvoritvijo. Postoriti je bilo potrebno še to in ono, kar so naši graditelji imeli v planu že kak teden prej, pa jih je snežna odeja zaustavila. — Pa le za nekaj ur, kajti delovna zmagala, ki naj bi kronala praznik republike, je bila vsem edini cilj.

Na novi Litijsko-Poljanski cesti je danes prav tako živo kot pred dobrih mesecem dni. Prometni tokovi peljejo v obe smeri po dveh voznih pasovih širokih tri in pol metra. Na levi in desni

strani vozišča sta po dva metra široki kolesarski stezi in 1,60 metra široki peš poti — nova cesta pa je široka 14,20 metra.

Projektno dokumentacijo za cesto, ki ni pomembna le zato, ker

je z njo vzhodni del Ljubljane dobil boljšo povezavo z Dolenjsko cesto, pač pa tudi zaradi njene zahtevne gradnje in estetskega videza, ki nas spominja na slovenskega arhitekta Plečnika, so sprojevali v našem tozdu Projekt. Glavni projektant za cestno traso je bil Janez Repež, za objekte pa Ivan Sečkar. Vse priznanje, ki ga je projektantom in izvajalcem

natorju izvedbe za cestogradnjo Franciju Frečetu, koordinatorju izvedbe za kooperantska dela Romanu Pavloviču, koordinatorju izvedbe za visoke gradnje Pavlu Murikar ter Dragutinu Šmitranu in nizkoogradniškim delovodjem Himzu Grapkiču, Zuhdiji Agiču, Milanu Jerkiču, Stjepanu Saboljiču ter visokogradniškim delovodjem Đuru Horvatu, Rudiju

izrekel tudi moščanski župan Ivo Samec, pa gre projektne vodji za nizkoogradniška dela Francu Ovijaču, projektne vodji za Visoke gradnje Karlu Horvatu, projektne vodji za železniški nadvoz Milanu Pantarju koordi-

Hrupiču, Slavku Ožegoviću, Stanku Štefanu, Štefanu Vučku, Jožetu Perhoču, Miloradu Božiču in mnogim drugim.

Besedilo in slika: ANITA OGULIN

sanih števil. Prva, 8. pomeni Jugoslavijo, naslednja skupina šestih števil sestavlja šifro proizvajalca, sledi peterica števil, ki simbolizira sam proizvod, na zadnjem mestu pa stoji še kontrolna številka, temelječa na izpeljanem matematičnem algoritmu.

V Jugoslaviji še nimamo veliko praktičnih primerov uporabe črne kode. Pomembne izjeme so veliki izvozniki, med njimi Radenska, ki je zaradi izvoza v Kanado že leta 1981 vpeljala kodo UPC (ta ameriška koda spočetka ni bila kompatibilna z EAN, ki je po nastanku kasnejšega datuma). Kot razlaga direktor razvoja v Radenski, Andrej Frangež, so predvsem z izvozom na zahodnonemški trg morali »ugrizniti« še v evropsko kodo EAN, s katero brez razlike označujejo blago tudi za domači trg. Radenska si »lasti« pobudo za ustanovitev JANE in uvedbo specialne tiskarske tehnologije za kodo na embalaži (tako rekoč vsak dan se množijo nove prijave pri JANI), vendar lahko naštejemo nekaj pomembnih primerov: polg Radenske so to Medex (za kompletni sorti-

ment izdelkov), Droga, Sladkogorska nazadnje tudi Kolinska; pripravljajo pa še Žito, Emona in Lek.

Podoben cilj si je v Sloveniji, sicer manj imperativno, zastavil Mercator. No, Mercator TOZD Golovec, s sedežem v novi, gosti naseljeni krajini skupnosti Fužine, ima v poskusnem obratovanju prvo jugoslovansko samopostrežno trgovino (Trg oktobrske revolucije 4), ki posluje po sistemu EAN, Andrej Skrt, direktor tozda, pove, da je v trgovini 40 odstotkov blaga označenega s kodo. Samolepilne etikete jim dobavlja Aero Celje in jih lepijo sami. Neposredno, že od proizvajalca označenega blaga, dobijo v trgovino kvečjemu za kakšen odstotek.

Celotno opremo za trgovino so nabavili prek Mercatorjeve organizacije Investa, ki sodeluje z Eltingom v Novi Gradiški, kjer sestavljajo japonske blaginje TEC. Trenutno je Investa edina inženiriška hiša, ki lahko katerikoli naročniku v treh mesecih postavi v funkcijo celoten, računalniški podprt sistem s črno kodo v različnih aplikacijah. Tako vsaj trdi v. d. direktorja Investa. Zoran Janković,

Kaj pa Iskra Delta? Po informaciji, ki nam jo je posredoval Miro Simčič, pomočnik gen. direktorja, je Delta zainteresirana za širše uvajanje kode, saj to pospešuje prodajo računalniške opreme. Skupaj z Jugoturbino so razvili prototip modularne blaginje, ki bo zrela za proizvodnjo letošnje leto. V Delti že proizvajajo tim. dekode (kot dopolnilo klasične blaginje), skupaj s ČGP Večer pa delajo »master« filme. Omembe vredno je sicer tudi dejstvo, da je Delta razvila aplikacijo s črno kodo za mariborsko univerzitetno knjižnico, kjer s tem pripomočkom vodijo članstvo in izposojajo; za potrebe turizma pa imajo pripravljeno ponudbo sistema črne kode za vodenje bifeja, restavracije in skladišča (kmalu tudi za spremljanje izvidov v zdravstvu).

Vrtno se zdaj k trgovini, ki zaenkrat predstavlja, najbolj razširjeno aplikacijo. Vsi tisti proizvajalci, ki hočejo kodo na sami embalaži, ne morejo brez storitev, ki jih nudi ČGP Večer. Urška Sprogar, komercialistka za master filme, nam je zaupala, da so jih

doslej izdali že več kot tri tisoč, ki jih je kupilo nekaj deset delovnih organizacij. Vključno z meritvami (histogrami) in duplikati bi bilo to število še bistveno večje. Pri Večerju tudi izobražujejo kadre, skratka: nudijo celotni tiskarski inženiring (tovrstno delo v Jugoslaviji boja obvlada samo še Upi). Tu je pomembno pripomniti, da v Aero izdelujejo pravzaprav tiskajo neposredno z računalniške samolepilne etikete s kodo na termo papirju, s katerimi trgovci opremljajo od proizvajalca nekodirano blago (primer Fužin).

Po zadnjih podatkih iz JANE je na našem trgu izvirno označenih le 15 do 20 odstotkov, oziroma približno 15 tisoč izdelkov, medtem ko se v razvitem svetu že pomikajo proti 90 odstotkom! Sodeč po letnem poročilu EAN 1987, ki nam ga je posredovala Metka Potočnik, sekretarka splošnega združenja trgovine, je stanje še celo manj ugodno (med 8 in 9 odstotki pri hrani, oziroma samo 3 odstotke pri širokopolnošnem blagu).

IGOR ŽUŽEK